

GODIŠNJI
NARATIVNI IZVJEŠTAJ 2020.

ASOCIJACIJA ZA DEMOKRATSKI
PROSPERITET – ZID



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.



SADRŽAJ

ADP – Zid upravljačka struktura.....	
Misija i vizija ADP – Zid	
Oblasti djelovanja.....	
Umrežavanje	
Zagovaranje	
Volonterski servis	
Savjetovanište Entera / Podgorica	
PREGLED RADA ORGANIZACIJE PO REALIZOVANIM PROJEKTIMA u 2020.....	



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





ADP – Zid glavom i BORDom

Odbor direktora

Igor Milošević, Program developer igormiloseviczid@gmail.com

Olivera Komar, Profesorka na fakultetu Političkih nauka, UCG olivera@defacto.me

Milan Radovanović, Psihoterapeut milan@entera.co.rs

Slaven Radunović, Poslanik slaven@radunovic.me

Bernard Dreano, Predsjednik hCa mreže dreano@globenet.org

Izvršna direktorka

Sanda Rakočević sanda@zid.org.me

Zaposleni u 2020. godini

Mirela Kalamperović, Koordinatorica programa socijalnih servisa politikezid@gmail.com

Milena Ščepanović, Volonterski centar adp.zid@gmail.com

Milica Radunović, Programska asistentkinja savjetovaliste@zid.org.me

Mičko Krdžić, administracija adpzidfin@gmail.com

Maja Lješnjak, Koordinatorica Savjetovališta zid@t-com.me

Tatjana Drobñjak, Finansije i administracija finansijeadpzid@gmail.com

Ana Bulatović, Programska asistentkinja hosting.zid@gmail.com

Vukašin Rakočević, I2 space I2spacepq@gmail.com

Božina Stešević, Koordinator projekata politike@zid.org.me

Sunčica Vukčević, Koordinatorica projekata

Dijana Uljarević Božanović, Koordinatorica projekata advocacy@zid.org.me

Marijana Marjanović - Koordinatorica servisa za podršku korisnicima socijalnog stanovanja i porodicama u riziku od beskućništva housingcenterzid@gmail.com

Jelena Pajković - Asistentkinja u servisu za podršku korisnicima socijalnog stanovanja i porodicama u riziku od beskućništva adpzidstanovanje@gmail.com

Ana Koprivica, Program stručnog osposobljavanja

Saradnici u 2020. godini

Kristina Gačević, Konsultantkinja na projektu CFT

Brigita Antoni, dizajnerka, ilustratorica

Dr Andrej Mihailović, Research Fellow, King's College London, konsultant, mentor telekomunikacije

Mr Andrej Bracanović, doktorant na UDG

Mr Milica Muhadinović, doktorand Ekonomski fakultet

Jovan Radenović, stručno lice iz oblasti zaštite i zdravlja na radu



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Prof dr Milanko Čabarkapa, Filozofski fakultet u Beogradu, Odeljenje za psihologiju, Katedra za psihologiju rada

Mr Pavle Pavlović, doktorand Fakulteta za društvene nauke, Univerzitet u Ljubljani, istraživač

Mr Mirjana Popović, Filozofski fakultet Nikšić, konsultant za licenciranje socijalnih servisa

Vera Keljanović, stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu

VIZIJA

Društvo **ravnopravnih i odgovornih** građana
okrenutih **demokratiji, socijalnim vrijednostima i**
uravnoteženom **razvoju** zajednice.

MISIJA

Podstiče i jača **ličnu odgovornost i aktivnu participaciju** mladih, organizacija i ostalih aktera u društvu kreiranjem i primjenom politika kroz **društveno odgovorne** programe i razvoj servisa koji doprinose obnovi i razvoju **socijalnog kapitala** u zajednici i unaprijeđenju **kvaliteta života** građana i onih koji su u riziku od socijalnog isključenja.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.



Programi

1. Preduzetništvo i zapošljavanje mladih

- 1.1. Aktivne mjere i inovacije za zapošljavanje
- 1.2. Socijalna ekonomija
- 1.3. Mladi u preduzetništvu

2. Inovacije i kreativne industrije

- 2.1 Razumijevanje, razvoj i primjena inovacija
- 2.2 Inovacije u turizmu
- 2.3 Kreativne industrije

3. Program stanovanja

- 3.1: Ostvarivanje prava na stanovanje
- 3.2: Modeli adekvatnog stanovanja

4. Aktivizam i podrška u zajednici

- 4.1: Nacionalna volonterska služba
- 4.2: Mladi u zajednici
- 4.3: Obavezujuće za zajednicu

5. Savjetovanje i usluge za građane

- 5.1: Savjetovanje Entera
- 5.2: Socijalna zaštita, zaštita na radu i psihosocijalna podrška

Horizontalne teme

Socijalna kohezija
Umrežavanje, regionalna i prekogranična saradnja
Dobrosusjedski odnosi
Rodna ravnopravnost



UVEZANI SMO na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou

- **YOU SEE!**
- Platforma za socijalne inovacije u zapošljavanju mladih
 - **hCA network**
 - Omladinska mreža jugoistočne Evrope – **SEEYN**
 - **Alliance**
 - **SCI**
 - **IAVE**
 - **Net-AGE**
 - **UNITED**
 - **Otvorena platforma**
- **IRIS network** – mreža servisnih organizacija u Crnoj Gori
 - **Mreža za društvenu odgovornost**
 - **Mreža za mlade Crne Gore**
- **Članica mreže za mlade Crne Gore**



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





2020. ZAgovaranje

politika **zapošljavanja** sa posebnim osvrtom na zapošljavanje mladih

politika **stanovanja**

za **promjene** koje utiču na socijalnu isključenost (ekonomska, kulturna, politička, prostorna)

za socijalna **prava** i humanu **bezbjednost** građana

pozivanje na **odgovornost** lokanih institucija



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





u 2020. godini apelovali smo!!!

Transformacijom programa stručnog osposobljavanja do novih radnih mjesta !!!

„Ozbiljno pristupiti reviziji normativnog okvira, kako iz razloga opravdane upotrebe sredstava, tako i zbog potrebe da se na kvalitetniji način utiče na poboljšanje zapošljivosti mladih“

Da pravo na vodu i pravo na stan budu dio Ustava Crne Gore!!!

„Uvođenjem prava na vodu za piće bi se osiguralo: garantovanje ovog osnovnog ljudskog prava svim građanima i građankama Crne Gore; definisanje vode kao javnog dobra; javno upravljanje nad vodnim resursima i sprječavanje privatizacije usluga vodosnabdjevanja; veća uloga građana u procesu upravljanja vodnim resursima; veća deklarativna zaštita vodnih resursa od prevelike eksploatacije i zagađenja.

Uvođenjem prava na adekvatno stanovanje bi se osiguralo: da svako ima pravo na stan zakonom utvrđenog kvaliteta; da građani riješe stambeno pitanje koji nisu u mogućnosti to da riješe na otvorenom tržištu; jasno formulisana stambena politika i prateće zakonodavstvo.“

Neophodna valorizacija građanskih volonterskih inicijativa u doba epidemije virusa COVID 19.

„Omogućiti prepoznavanje i stvorite uslove za kreiranje adekvatne strukture i razvojnog ekosistema na nacionalnom i lokalnom nivou; osigurati mjerenje vrijednosti volonterizma kao segmenta koji daje doprinos socio-ekonomskom razvoju države; uvećati materijalna i finansijska podrška radu servisa koji pružaju organizacije zajedno sa volonterima, uz omogućavanje da samostalno sprovode svoje aktivnosti uz blisku komunikaciju i saradnju sa nadležnim institucijama na lokalnom i nacionalnom nivou.“

Izmjene politika stanovanja na nacionalnom i lokalnim nivoima i razvoj programa socijalnog stanovanja kroz uspostavljanje lokalnih servisa za podršku stanovanju

“Razvoj servisa za podršku stanovanju; Učešće korisnika socijalnih servisa u kreiranju i sprovođenju stambenih rješenja; Odluka o načinu dodjele, korišćenja, otkupa, razvoja fonda stambenih jedinica; Napuštanje programskog pristupa izgradnje objekata socijalnog stanovanja; Plan lokalnog socijalnog stanovanja prilagoditi i usmjeriti ka rješavanju osnovnih ljudskih potreba – potrebe za sigurnošću i zdravlje; prilagoditi mjere stambene politike za kategoriju mladih; testiranje inovativnih modela razvoja politike socijalnog stanovanja i metodološki pristup kreiranju planova.“



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Volonterski servis

Programima volontiranja i volonterske politike u Crnoj Gori bavimo se od 2000 godine. ADP-Zid je nosilac procesa izrade razvojnih dokumenata u Crnoj Gori kada su u pitanju volonterizam i volontiranje među kojima je i nacrt Strategija za razvoj volonterizma u Crnoj Gori.

Razvoj održivih servisa u zajednici

Sa ciljem ispunjenja postavljenih zadataka, razvoja kulture volontiranja i promovisanja ekonomske vrijednosti volonterizma u Crnoj Gori ADP-Zid zalaže se za razvoj volonterskih servisa. Volonterski servis predstavlja organizovani način uključivanja volontera u rad organizacija civilnog društva, ustanova ili institucija. ADP-Zid je razvio metodologiju za organizovano uključivanje volontera kroz socijalne servise i servise za razvoj zajednice. Kao Volonterski servis Crne Gore ADP-Zid je razvio paket za jačanje i uspostavljanje servisa koji uključuje konsultacije i mentorstvo u procesu pripreme volonterskog servisa kao i sticanje znanja potrebnog za upravljanje sistemom organizovanog uključivanja i rada sa volonterima.

Mreža volonterskih klubova srednjih škola

Tokom 2019. godine formirana je, a u 2020. godini nastavila sa funkcionisanjem mreža volonterskih klubova srednjih škola na nivou cijele Crne Gore. Mreža je formirana sa ciljem promocije volontiranja kod srednjoškolaca i uvezivanja volonterskih klubova koje će se na kvalitetniji i pristupačniji način ujediniti, organizovati aktivnosti i događaje. Mreža broji 15 članova sa tendencijom širenja.

Tokom 2020. godine, u vrijeme specifičnih uslova za rad zbog mjera propisanih u vezi sa pandemijom virusa COVID 19 i volonterski klubovi su radili izmjenjenom dinamikom pokušavajući da prilagode svoje aktivnosti prepoznatim potrebama u školi i lokalnoj zajednici. Veliki broj aktivnosti iz prostorija volonterskih klubova preselio se u online prostor.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.



Godišnje nagrade za volonterizam u 2020.

Asocijacija za demokratski prosperitet – Zid je po četrnaesti put za redom nagradila one koji su svojim zalaganjem doprinijeli afirmaciji, promociji i razvoju volonterizma, ali naročito onima koji su vlastitim primjerom pokrenuli zajednicu i cjelokupno društvo. Nagrada se dodjeljuje povodom obilježavanja "Međunarodnog dana volontera" a ove godine ju je uručio predsjednik Skupštine Aleksa Bečić. Ove godine, nagrada volontera godine pripala je gospodinu Milu-Jokovom Radović iz Nikšića, po profesiji sajdžija, višegodišnji volonter i zaljubljenik u prirodu. Godišnja nagrada za volonterizam pripala je Fondaciji "Bajkeri dobre volje".



Servis za psihološku pomoć i podršku osobama sa problemom kockanja i članovima njihovih porodica – Savjetovalište Entera / Podgorica

Savjetovalište "Entera-Podgorica" radi u sklopu "Asocijacije za demokratski prosperitet –Zid" (ADP-Zid) od 2009.godine a bavi se:

- očuvanjem i unapređenjem mentalnog zdravlja
- psihološkim savjetovanjem i terapijom/psihoterapijom
- sprovođenjem specijalizovanog tretmana zavisnosti od kockanja
- primarnom i sekundarnom prevencijom u oblasti zavisnosti od kockanja i drugih nehemijskih zavisnosti
- sprovođenjem istraživanja u oblasti mentalnog zdravlja i zavisnosti od kockanja
- edukacijom iz oblasti mentalnog zdravlja i zavisnosti od kockanja
- organizovanjem javnih skupova na temu zavisnosti od kockanja i drugih nehemijskih zavisnosti i mentalnog zdravlja
- kreiranjem i publikovanjem materijala u oblasti mentalnog zdravlja i zavisnosti od kockanja
- praćenjem, učestvovanjem u kreiranju i izmjenjama zakonskih rješenja iz oblasti rada Savjetovališta
- ostvarivanjem partnerstva i saradnje sa javnim institucijama, lokalnim i međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama, fondacijama, privatnim kompanijama.

Od 2013. godine u Savjetovalištu se sprovodi i specijalizovan, stručan i posebno osmišljen tretman za osobe koje kockaju na problematičnom i patološkom nivou tj koje su zavisne od kockanja. Tretman se sprovodi individualno i grupno i prilagođen je potrebama svakog klijenta, a sve u saradnji sa Savjetovalištem "Entera" iz Beograda. <http://entera.rs/>



U prvom periodu od osnivanja rad Savjetovališta se bazirao na primarnoj i sekundarnoj prevenciji nehemijskih zavisnosti i istraživanjima. Shodno tome, organizovane su obuke o problemu zavisnosti od kockanja za stručna lica (psihologe i psihijatre), vršnjačke edukatore, realizovane brojne radionice u osnovnim školama, srednjim školama, sportskim klubovima kao i javne tribine širom Crne Gore.

Savjetovalište "Entera-Podgorica" se bavi i pružanjem psihološke pomoći i osobama sa ostalim problemima svakodnevnog življenja: stres, anksioznost, depresija, razvoj vještina rješavanja problema i komunikacije, pomoć i podrška sportistima u cilju ostvarivanja najboljih rezultata i td. Naši klijenti su pojedinci, porodice, parovi, tinejdžeri, sportisti i td – svi koji žele da se oslobode psiholoških problema da bi živjeli život u kome se osećaju dobro i kojim su zadovoljni. Tim Savjetovališta "Entera-Podgorica" je posvećen pronalaženju najefikasnijih načina da bude uz vas u procesu promjene misli, osjećanja i ponašanja koja vam prave problem.

Savjetovalište trenutno čini tim stručnjaka: Milan Radovanović i Maja Lješnjak.

Kontakt: +382 67 688 908

<http://www.kockanje.me>



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





U 2020. godini realizovali smo sljedeće projekte i inicijative

PROJEKTI

- **Kontakt tačka "Erasmus+, Youth in action"**
- **ROUTE WB6**
- **Child Friendly Tourism**
- **Web4Yes**
- **Servis za psiho-socijalnu pomoć korisnicima socijalnog stanovanja i porodicama u riziku od beskućništva**
- **Samozapošljavanje i društveno preduzetništvo za mlade**
- **Creative@CBC - Razvoj prekogranične mreže kreativne industrije**
- **Primjena blockchain rješenja u turističkoj industriji**
- **Unapređenje zaštite i zdravlja na radu**
- **Gradimo zdravo okruženje za građevinare**
- **SEVstrani mladi - Socio-emocionalne vještine**



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Projekat br. 1

Kontakt tačka za Erasmus+, Youth in action program u zemljama Zapadnog Balkana

Donator

Salto South East Europe Resource Centre

Od 2006. godine Asocijacija za demokratski prosperitet – Zid je kontakt tačka za ERASMUS+, Youth in Action program u Crnoj Gori i u sklopu ove svoje uloge sprovodi niz značajnih aktivnosti u cilju pružanja podrške organizacijama za realizaciju projekata za mlade u okviru Erasmus+ programa, zatim pružanja podrške mladima da uzmu učešće u programu i aktivnostima u okviru programa.

Tokom 2020. godine realizovani su događaji i info sesije za ciljne grupe u cilju motivisanja različitih aktera u zajednici za učešće u programu, umrežavanje i jačanje saradnje Kontakt tačaka u regionu Zapadnog Balkana u cilju promovisanja programa, njegovih mogućnosti i benefita.



EuroPeers trening kurs u Bonu, Mentoring under construction! Seminar u Bukureštu, Value Fair 2020 simpozijum u Atini, Western Balkan Youth Meeting u Budvi, trening "Eutopia" Diversity in a Changing Europe - Creative lab for Rethinking Diversity in

Youth Work u Rigi, trening Let's go civic! Youth Exchanges for Civic Engagement u Bonu i Evropska inicijativa za solidarnost samo su neke od brojnih prilika koje su mladim ljudima iz Crne Gore bile dostupne tokom 2020. godine.

2020. godinu su takođe obilježili i brojni izazovi u vezi sa pandemijom virusa COVID-19 što je zahtijevalo prilagođavanje programa i iznalaženje rješenja koja bi omogućila mobilnost, a ujedno smanjile rizike po zdravlje učesnika. Program Evropske unije za obrazovanje, obuku, mlade i sport Erasmus+ funkcionisao je i u doba pandemije korona virusa, iako je njegova suština u mobilnosti mladih ljudi, odnosno njihovom boravku u inostranstvu. Program je prilagođen postojećim okolnostima, pa su neke od aktivnosti na terenu odložene ili zamijenjene radom online, a po prvi put bila je primijenjena kombinovana mobilnost.



Vebinar „Erasmus kafa na distanci“, organizovana u saradnji sa EU Info centrom, Nacionalnom Erasmus+ kancelarijom i Centrom za međunarodnu saradnju UCG dao je uvid u tok sprovođenja programa, iskustvima sa terena i informisao zainteresovane mlade o mogućnostima koje su im i dalje dostupne. Vebinar „Evropska inicijativa za solidarnost – prilike za mlade. Za tebe!“, organizovan u saradnji sa EU Info centrom i domaćim i stranim EVS volonterima koji su učestvovali u programu; događaj je organizovan za mlade. Vebinar o Erasmus+ i ESC programima, organizovan u saradnji sa EU Info centrom i Centrom za međunarodnu saradnju UCG; događaj organizovan za mlade EU ambasadore iz Crne Gore. Organizovane su 3 info sesije u Danilovgradu, Nikšiću i Šavniku, povodom Dana mladih. Organizovan je Nacionalni Info dan o Evropskoj inicijativi za solidarnost za organizacije/institucije koje žele da se uključe u ESC program, nakon čega su jedna organizacija i jedna institucija selektovane za učešće u coaching procesu i mentorsku podršku za pripremu QL akreditacije. Obilježeni Erasmus dani (15-17. oktobar) u saradnji sa Delegacijom EU u Crnoj Gori, EU Info centrom i Centrom za međunarodnu saradnju UCG. Učešće u međunarodnom događaju „Solidarity in Balkan Region“, organizovanom



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





od strane grčke Nacionalne agencije za Erasmus i ESC programe – predstavljanje Erasmus i ESC programa i postignutih rezultata na nacionalnom nivou.

Projekat br. 2

ROUTE WB6

Donator

Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške



Projekat se sprovodi širom 6 zemalja Zapadnog Balkana, a konzorcijum vodi Regionalna kancelarija za saradnju mladih - RYCO u saradnji sa sljedećim organizacijama iz WB6 - Beyond Barriers iz Albanije, Mreža mladih jugoistočne Evrope (SEEYN), Lens sa Kosova, Omladinski kulturni centar Bitola, Asocijacija za demokratski prosperitet - Zid i Mladi istraživači Srbije. Projektne aktivnosti započele su 1. januara 2019. godine i završiče se u decembru 2021. godine. Projekat se realizuje uz podršku Ministarstva

spoljnih poslova Kraljevine Norveške.

Opšti cilj projekta je promovisanje prekograničnog dugoročnog i kratkoročnog volontiranja kao alata koji će doprinijeti smanjenju socijalne i etničke distance među mladima u regionu, kao i povećanju njihove prosocijalne i evropske vrijednosti koje će dovesti do pomirenja, stabilnosti i prosperiteta u regionu WB6. U Beogradu je u periodu od 5-8. februara 2020. održana **prva regionalna radionica za dizajniranje volonterskog programa** u okviru Route WB6 projekta. Ova trodnevna radionica bila je prva u nizu planiranih aktivnosti tokom trajanja projekta, u organizaciji partnerske organizacije Mladi istraživači Srbije, a koja je okupila 14 pojedinaca iz različitih sfera omladinskog i volonterskog rada, koji dolaze iz NVO koje rade prevashodno na nacionalnom nivou ili rade direktno sa mladima, SEEYN, RYCO i ministarstava u čijim nadležnostima su mladi i volonterizam.

Prva radionica dizajniranja fokusirana je na definisanje profila mladih osoba za koje se kreira ROUTE VB6 Program razmjene volontera. Tokom radionice, učesnici su konsultovani o profilisanju volontera za koje bi trebalo da bude osmišljen ROUTE VB6 program razmjene volontera. To je rezultiralo razvojem dva volonterska profila i diskusijama usmjerenim na bolje razumijevanje njihovih potreba i interesa.

U Bitoli je u periodu od 27. februara do 1. marta 2020. održana **druga regionalna radionica za dizajniranje volonterskog programa** u okviru Route WB6 projekta. Radionica je okupila 15 učesnika koji se bave omladinskim radom i volontiranjem, iz svih partnerskih zemalja. Cilj radionice je bio dalji rad na dizajniranju regionalnog volonterskog programa koji će pokrenuti RYCO i partnerske oranizacije.



Kroz design thinking metodologiju, učesnici su kreirali prototipe volonterskog programa za dvije ciljne grupe.

Oba prototipa programa testirali su potencijalni korisnici programa. Rezultati će biti uključeni u prototipove koji će biti finalizirani i testirani u pilot fazi, što će dovesti do stvaranja jedinstvenog volonterskog programa na Zapadnom Balkanu.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.



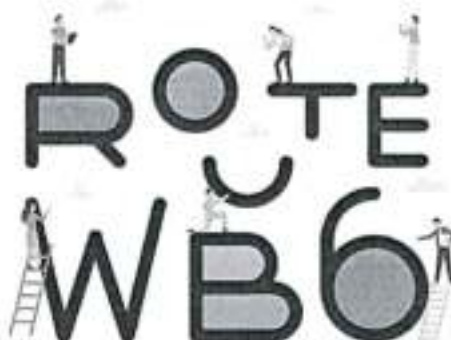


U sledećoj fazi partnerske organizacije će organizovati dvije fokus grupe sa mladima čiji profil odgovara profilima koji su definisani tokom prve radionice, uz dodatne kriterijume. Pored toga, sledeća radionica će biti održana u Bitoli, u periodu od 27. februara do 1. marta 2020.

U srijedu, 16. decembra 2020. god u Podgorici održana je panel diskusija "Re-thinking o solidanosti i volonterizmu". Učešće na događaju uzeli su Edin Koljenović ispred Regionalne kancelarije za saradnju mladih iz Podgorice, Marija Janković iz Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija, Katrina Berišaj iz volonterskog kluba Gimnazije "25 maja", Jelena Vlahović, koordinatorka volonterskog kluba Srednje ekonomsko-ugostiteljske škole iz Bara, Vesna Lakuš iz NVO Naše doba i Aleksandar Novović NVO Paradigma.

U okviru projekta ROUTE WB6 pokrenuta je Regionalna veb platforma za volontere, kao mrežni alat za podršku mladima, organizacijama civilnog društva i lokalnim zajednicama širom regiona.

Platforma služi i kao resursni centar u prvoj fazi, ali i kao odgovarajući alat koji omogućava i mladim pojedincima i zainteresovanim stranama da ponude volonterske usluge i dobiju mogućnosti volontiranja na zapadnom Balkanu u narednim mjesecima.



Projekat br. 3

Child Friendly Tourism - Turizam prilagođen potrebama djece u prekograničnoj regiji Crna Gora - Albanija

Donator

Evropska komisija kroz Ministratsvo finansija Crne Gore - IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija 2014-2020

Turizam prilagođen potrebama djece je inovativan program na polju turizma u prekograničnoj regiji Crna Gora – Albanija. Predviđeno je da projekat podstiče saradnju između predstavnika ciljnih grupa koje treba da iskuse prostor na kojem djeluju kao zajedničko dobro koje treba razvijati, kako bi se osigurao interes lokalnih zajednica i pružalaca usluga - održiv i profitabilan proizvod. ADP Zid je u toku 2020. godine nastavio promociju koncepta turizma prilagođenog potrebama djece kao dio turističke industrije koji može igrati značajnu ulogu u osnaživanju

PREKO 50 REGISTROVANIH I SERTIFIKOVANIH UGOSTITELJSKO TURISTIČKIH OBJEKATA U CRNOJ GORI I ALBANIJU NA WEB PLATFORMI CHILD FRIENDLY TOURISM.

lokalnog stanovništva i diversifikaciji ekonomskog rasta koji može stvoriti nove mogućnosti za zapošljavanje u ruralnim područjima i drugim srodnim sektorima privrede. Cilj projekta je da se podsticanjem turističke ponude



childfriendly

prilagođene djeci doprinese poboljšanju standarda prekograničnog područja između MNE-AL, kroz promociju i pokretanje zajedničkog turističkog proizvoda. Ciljne grupe su organizacije u turističkoj industriji, organizacije civilnog društva, domaćinstva, jedinice lokalne uprave, mediji, turisti, Međunarodni saradnici/eksperti.

Učešće na trećoj regionalnoj radionici razmjene iskustava uzeli su učesnici iz različitih organizacija, uključujući turističke agencije, eko sela i hoteli u Crnoj Gori, Nacionalni park, kao i predstavnici opština i lokalnih odmarališta u Albaniji.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Tokom 2020. godine webplatforma kreirana u prvoj fazi realizacije projekta ažurirana je i regionalno promovisana kako bi postala prostor promocije childfriendly koncepta, mjesto za objedinjavanje i promociju turističko ugostiteljskih objekata i sadržaja iz Crne Gore i Albanije, ali i svojevrsni informator o standardima koji moraju biti zadovoljeni kako bi se stekao CF sertifikat. Nastavljeno je sa obukama i konsultacijama sa predstavnicima turističke privrede, CSO i institucija o prednostima ovakve vrste ponude u prekograničnoj regiji i distribuiran je edukativni materijal. Takođe, registrovanim i sertifikovanim ugostiteljsko turističkim objektima donirana je vrijedna oprema koja će im u nastavku poslovanja koristiti kao dodatna vrijednost postojeće ponude.

Projekat br. 4

Web4Yes - Organizacije civilnog društva zapadnog Balkana za podršku zapošljavanju mladih - WEB4YES

Donator

Evropska komisija



Projekt WeB4YES (Organizacije civilnog društva zapadnog Balkana za podršku zapošljavanju mladih) podržan je u okviru Programa za civilno društvo i medija 2016 - 2017, koji konsoliduje regionalne tematske mreže organizacija civilnog društva od Evropske komisije.

Mladi u zemljama zapadnog Balkana suočavaju se sa brojnim poteškoćama u procesu prelaska sa obrazovanja na tržište rada. Jedna od ključnih prepreka na koju nailaze je nedostatak vještina koje bi im pomogle da se kreću kroz

savremeni i dinamični svijet rada i dobiju povoljan posao. Zapošljavanje mladih je goruće pitanje u zemljama zapadnog Balkana i prepoznat je neizmjeran značaj poboljšanja zapošljivosti mladih, posebno vještina koje posjeduju. Budući da u svim zemljama zapadnog Balkana postoje zajednički ciljevi politike u oblasti zapošljivosti mladih i različitih primjera efikasne prakse, postoji više mogućnosti za regionalnu saradnju. Svi aspekti saradnje koji su ispitivani tokom realizacije WeB4YES projekta imaju ogroman potencijal za dalje unapređivanje zapošljivosti mladih na zapadnom Balkanu i mogu takođe doprinijeti poboljšanju mobilnosti mladih u regionu.

Ovaj projekt predstavlja inicijativu na regionalnom nivou koja je namijenjena pružanju inovativnih međusektorskih pristupa i mladim nezaposlenim građanima regije Zapadnog Balkana pruža mogućnost povećanja zapošljivosti i zapošljavanja. Projekt je osmišljen tako da odgovori na postojeće izazove nedovoljne saradnje između aktera civilnog društva i javnih insitucija zapadnog Balkana u političkim procesima i odlučivanju prema reformskom procesu nezaposlenosti mladih.

Neke od ključnih aktivnosti projekta tokom 2020. godine su:

- Uspostavljanje web4jobs portala (one stop shop) za promociju mogućnosti edukacije, radne prakse, zapošljavanja mladih u regionu
- Forum - Osposobljavanje i podsticanje zapošljavanja mladih na lokalnom nivou



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





- Forum za mlade – pitaj poslodavce
- Forum - Stručno osposobljavanje i radna praksa kod poslodavaca, organizovan u Pljevljima

Projekat br. 5

Servis za psiho-socijalnu pomoć korisnicima socijalnog stanovanja i porodicama u riziku od beskućništva

Donator

Program Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu i Ministarstvo javne uprave Crne Gore



ADP - Zid se dugi niz godina bavi temom socijalnog stanovanja kao i politikom stanovanja u Crnoj Gori. Koristeći se uporednim praksama i pozitivnim primjerima iz regiona i svijeta, kreiramo preporuke i predlažemo rješenja kako bi unaprijedili politiku stanovanja kod nas.

ADP-Zid pokreće servis za psiho-socijalnu pomoć korisnicima socijalnog stanovanja i porodicama u riziku od beskućništva i to u Beranama, gdje postoji veliki broj socijalnih stanova i njihovih korisnika. Projekat u okviru kojeg se servis realizuje finansiran je od strane Evropske Unije kroz Program Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu, i kofinansiran

od strane Ministarstva javne uprave Crne Gore. Projekat imlementira ADP - Zid u partnerstvu sa Opštinom Berane i Hausing centrom iz Beograda.

Na ovaj način želimo da damo primjer koji može da bude primjenljiv i u drugim opštinama, ali i da damo inovativna rješenja za bolje funkcionisanje sistema socijalnog stanovanja, koji će ići u korist kako državne politike i njene održivosti, tako i u korist samih korisnika.

Želimo da svi žive dostojanstvenim životom, bez davanja privilegija jednima, a oduzimanja prava onima kojima ta prava pripadaju.

Asocijacija za demokratski prosperitet – Zid je organizovala dvodnevnu Orijentacionu radionicu u smjeru kreiranja servisa podrške za stanare socijalnih stanova i lica u riziku od beskućništva. Radionica se održala 29. i 30- jula 2020. i to online uz pomoć ZOOM platforme. Obuci je prisustvovalo oko 35 učesnika, profesionalaca iz oblasti zaštite prava ugroženih socijalnih grupa.

Politika stanovanja u Crnoj Gori je, kao i u većini drugih zemalja, u nadležnosti lokalnih vlasti, pa bi lokalna zajednica trebala najbolje da prepoznaje potrebe stanovništva, pa tako i probleme stanovanja građana. Problemi stanovanja utiču na svakog građanina koji ne može preko slobodnog tržišta da dođe do stana, bilo kupovinom ili rentiranjem. Kako bi se donio program lokalnog adekvatnog stanovanja, jedinice lokalne samouprave treba da preuzmu odgovornost i obaveze u tom smjeru i da pruže najbolju moguću podršku svojim građanima i to u skladu sa njihovim potrebama.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Uz sve navedeno, politika stanovanja i na nacionalnom nivou treba da se mijenja i razvija, a potreban je i razvoj fondra koji će pružati podršku razvoju ovakve politike na lokalnom nivou.

Radi postizanja socijalne kohezije i društvene solidarnosti, povećanja životnog standarda i zadovoljstva stanovnika Crne Gore, lokalne jedinice samouprave treba da ulože napor u razvijanje politike socijalnog stanovanja i to u smjeru adekvatnog stanovanja za sve svoje građane.



Sami programi stanovanja ne mogu često da funkcionišu sami za sebe. Programi za ugrožene često prate podržavajući servisi, koji u svom djelovanju podrazumijevaju i psiho-socijalnu podršku za svoje korisnike koji služe kao pomoć korisnicima socijalnih stanova da izađu iz potrebe za socijalnim davanjima, što bi trebao da bude cilj svake Opštine i države uopšte.

Pozivamo sve opštine u Crnoj Gori, a posebno one sa indeksom razvijenosti iznad prosjeka kao što su Budva, Podgorica, Herceg Novi, Kotor, Tivat i Bar, da razmotre razvoj programa socijalnog stanovanja kao i izmjenu uredbi kojim se definiše način dodjele socijalnih stanova i to u smjeru programa adekvatnog stanovanja i na taj način ga prilagode potrebama svojih građana i olakšaju pristup stanovima svima onima koji nisu u mogućnosti to da urade na slobodnom tržištu.

Opština Berane je prepoznala ovu potrebu za svoje građane i pružila šansu „Servisu psiho-socijalne podrške za korisnike socijalnog stanovanja i porodice u riziku od beskućništva“ u realizaciji Asocijacije za demokratski prosperitet Zid, a uz podršku upravo Opštine Berane, Housing centra Beograd i finansiran od strane Evropske Unije kroz Program Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu, i kofinansiran od strane Ministarstva javne uprave Crne Gore, koji će izvršiti detaljnu analizu stanja i potreba na terenu u Beranama, voditi detaljnu evidenciju svih korisnika i njihovih potreba i kroz programe psiho-socijalne podrške pružiti osnovu za razvoj programa politike stanovanja i potrebnih mjera podrške i na taj način poboljšati kvalitet života u toj opštini.

Projekat br.6

Samozapošljavanje i društveno preduzetništvo za mlade

Donator

Evropska komisija kroz Ministratsvo finansija Crne Gore - IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo 2014-2020

Projekat "Samozapošljavanje i društveno preduzetništvo za mlade" ADP Zid realizuje u partnerstvu sa NVO Lens i Liberalno Demokratskim Centrom sa Kosova, kao i Centrom kreativnih vještina iz Berana. Projekat za cilj ima poboljšati pristup mladima tržištu rada i ohrabriti društveno ranjive grupe da učestvuju u društvenim procesima. Pomenuto se planira postići kroz razvoj i promociju metodologije i alata koji će unaprijediti vještine, kompetencije i prekograničnu razmjenu ideja i poslovnu saradnju među mladima u datom regionu.

Nezaposlenost mladih, naročito dugoročna nezaposlenost, predstavlja ozbiljan društveni izazov i na Kosovu i Crnoj Gori. Uprkos stalnom porastu broja mladih ljudi sa završenim visokim obrazovanjem, postoji očigledan jaz između potražnje i ponude na tržištu rada, što ukazuje na



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.



rastući problem sa neusklađenosti vještina i stvarnih potreba. Pristup projekta u borbi protiv nezaposlenosti mladih podrazumijeva fokus na izgradnju i jačanje vještina i kompetencija mladih za društveno inovativne prakse i učešće u sektoru digitalne ekonomije. Digitalna ekonomija je identifikovana kao najrelevantniji model za postizanje definisanog, uzimajući u obzir da vještine iz oblasti digitalne ekonomije predstavljaju opšte dobro, sa najdugoročnijim pozitivnim efektima. U tom smjeru posebna pažnja tokom 2020. godine data je konceptu Hackerspace-a, modelu društveno – inovativnih fizičkih prostora sa online ekstenzijom, gdje ljudi dijele svoj interese da



se bave tehnologijom, susrijeću se i rade na svojim projektima i uče jedni od drugih. Ovakvi prostori uspostavljeni su na obje strane, i kreirana je dinamična Hackerspace zajednica u prekograničnom području, koja će njegovati razmjenu ideja, znanja i vještina između mladih ljudi.

Kroz ovaj program mladi su informisani i ohrabreni da koriste socijalne inovacije i tehnologiju kao perspektivu za zapošljavanje.

Korisnicima projekta su tokom 2020. godine obezbijeđeni treninzi i lična podrška u cilju povećanja kompetencija i vještina, kao podrška razvoju inovativnih poslovnih

rješenja. Projekat je implementiran u opštinama: Peč, Istok i Dečane na Kosovu, odnosno, Podgorica, Rožaje i Berane u Crnoj Gori.



Realizovane obuke:
 Programiranje i kustomizacija web stranica, Digitalni marketing, Fotografija, Samozapošljavanje i društveno preduzetništvo za mlade*, Osnove 3D Štampanja, Grafički dizajn za preduzetnike

U okviru projekta, organizovan je i **Boot camp** koji je imao za cilj da učesnicima pruži priliku

da unaprijede svoje postojeće ideje, da steknu nova znanja kako bi svoje ideje učinili još kvalitetnijim. Tokom događaja, učesnici su radili sa mentorima od kojih su dobili sve potrebne smjernice za dalji rad, upoznali su se sa izradom upitnika za istraživanje i radili su na kreiranju prototipa za njihove ideje.



Projekat br. 7

Creative@CBC Razvoj prekogranične mreže kreativne industrije

Donator

Projekat je kofinansiran sredstvima EFRR i IPA II fondova Evropske unije



Projekat CREATIVE@CBC je kreiran sa namjerom da kreira prostor za intersektorsku saradnju na razvoju novih poslovnih modela koji prepoznaju potencijale kulture, kreativnosti, intelektualne svojine, znanja, lične svojine, tehnologije

povezivanja, društvenih mreža, finansijskih inovacija, vještačke inteligencije i kripto valuta. Značaj kreativne industrije u uslovima direktnih i indirektnih korelacija sa poslovnim sektorom i društvom uopšte, treba biti otkriven i postati vidljiviji kroz razvoj i promociju novih modela poslovanja u kontekstu prekogranične ekonomije, što je glavni sveukupni cilj projekta. Projekt se temelji na iskorišćavanju potencijala kreativnih industrija kako bi se stimulisao ekonomski razvoj, naročito u tradicionalnim industrijama.

U Prijedoru, Sisku i Podgorici razviče se nova infrastruktura za podršku, koja će staviti na raspolaganje specijalizovani prostor i opremu, stručne i savjetodavne usluge, specijalističke obuke inovativnim pravnim i fizičkim licima, kao i preduzetnicima. Aktivnosti kreativnih centara biće usmjerene na povezivanje sa potencijalnim partnerima za učešće u nacionalnim i međunarodnim programima, projektima i fondovima iz različitih oblasti nauka s ciljem stvaranja novih i razvoja postojećih kompanija baziranih na inovacijama i transferu znanja, za potrebe privrednog razvoja na lokalnom ili regionalnom nivou.

Projekat će podstaći interakcije „kreativnih“ zajednica koje se sastoje od grupa preduzeća, pojedinaca, start-up kompanija, preduzetnika, programera, free lancer-a, istraživača, studenata, obrazovnih institucija i građana na prekograničnom nivou, koncentrišući se na olakšavanje procesa razvoja inovativnih proizvoda i usluga. Umrežavanje aktera će se odvijati kako na nivou prekograničnog programskog područja, tako i na evropskom i globalnom nivou, kroz Living Lab mrežu.

Projekat br. 8

Primjena blockchain rješenja u turističkoj industriji

Donator

Ministarstvo nauke

Projekat Primjena blockchain rješenja u turističkoj industriji je podržan od strane Ministarstva nauke kroz poziv „Kolaborativna grant shema za inovativne projektne ideje“ i predstavlja integrisanu akciju sa više zainteresovanih strana koja odgovara na potrebu pronalaženja održivih rješenja i temeljne saradnje naučne zajednice i poslovnog sektora u Crnoj Gori, doprinoseći pametnom i održivom rastu.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Akcija pruža važno olakšavanje angažovanja istraživača u saradnji između pomenutih sektora, podržavajući transfer znanja i tehnologije, uz istovremeno njegovanje profesionalnog razvoja mladih istraživača.

Akcija predviđa razvoj strukturisanog dijaloga sa finansijskim institucijama u zemlji (Centralna banka, Ministarstvo finansija, Poreska uprava), kako bi se ostvarile nove saradnje u uvođenju blockchaina u Crnoj Gori. Glavni proizvod ovog projekta je razvoj radnog modela primjene blockchain rješenja u transakcijama turističkih usluga, kao ogroman potencijal za razvoj.

Sadržaj predloga projekta je u skladu sa tematskim prioritetima definisanim Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore i Strategijom inovativnih aktivnosti Crne Gore, jer je fokusiran na naučno rješenje za adekvatno zakonsko rješenje i ekonomsku procjenu tehnologije koja bi se prvenstveno testirala u oblasti turizma, posebno za onlajn i oflajn ponude. Kao tehnologija koja je prepoznata kroz Strategiju pametne specijalizacije za Crnu Goru, testirana rješenja se mogu primijeniti i u uslugama u drugim oblastima ekonomije.

Cilj projekta je razvoj blockchain tehnoloških rješenja koja doprinose pametnom i održivom ekonomskom rastu u turizmu, a to je razvoj inovativnih ideja u poslovanju, sa ciljem da doprinese pametnom i održivom ekonomskom rastu.

Realizacija ove projektne aplikacije uključuje angažovanje najmanje dva mlada istraživača, razvoj i testiranje nove tehnologije, kao što je blockchain, u postojećim turističkim proizvodima, pružajući doprinos za postizanje prvog rezultata – ostvarivanje uticaja na poboljšanje poslovnog sektora.

Projekat br. 9

Unapređenje zaštite i zdravlja na radu

Donator

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Projekat "Unapređenje zaštite i zdravlja na radu" predstavlja set aktivnosti u trajanju od 12 mjeseci, kojima se želi omogućiti razvijanje i usvajanje mehanizama i procedura za sprovođenje propisa iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i promocija zaštite i zdravlja na radu na svim nivoima djelovanja mikro i malih preduzeća, prepoznavanje i prevazilaženje stresa na radom mjestu. Mikro i mala preduzeća imaju manje resursa da uvedu i implementiraju kompleksne sisteme unapređenja zaštite i zdravlja na radu, te se kroz ovaj projekat želi pružiti mogućnost za njihovo osnaživanje i jačanje unutrašnjih performansi, povećanju zadovoljstva i produktivnosti na radu zaposlenih.

Opšti cilj projekta je: Stvaranje i održavanje bezbjedne i zdrave radne sredine za sve zaposlene u Crnoj Gori, kroz poboljšanje uslova u kojima zaposleni izvršavaju svoje radne zadatke. Specifični ciljevi projekta su sljedeći: Unapređenje kapaciteta mikro i malih preduzeća za usvajanje mehanizama i procedura za sprovođenje propisa iz oblasti zaštite i zdravlja na radu; podrška menadžmentu mikro i malih preduzeća u kreiranju održavajućih mjera za smanjenje novih faktora rizika koji utiču na zdravlje i razvoj profesionalnih bolesti zaposlenih. Direktna ciljna grupa: 30 predstavnika menadžmenta mikro i malih preduzeća iz Crne Gore kod kojih je prepoznata potreba za usvajanjem procedura za sprovođenje propisa iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, direktno uključeni u projektne aktivnosti (kroz trodnevni trening, mentoring sistem, burnout preventivni trening, konferenciju...).



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.



Burnout preventivni trening za predstavnike menadžmenta mikro i malih preduzeća



U periodu od 23. do 25. septembra 2020. godine održan je Burnout preventivni trening za predstavnike menadžmenta mikro i malih preduzeća u Petrovcu. Trening je imao za cilj podizanje svijesti o značaju prevazilaženja stresnih situacija na poslu i posljedicama dugotrajnog neuspješnog prevazilaženja stresnih situacija po efikasnost, produktivnost i zdravlje zaposlenog.

Trening se sastojao od praktičnog i teorijskog dijela koji je obuhvatao sledeće tematske oblasti:

- Prepoznavanje mogućih izvora stresa na poslu;
- Razumijevanje nastanka i toka stresne reakcije;
- Prepoznavanje dobrih i loših strategija za prevazilaženje stresnih situacija na poslu;
- Informisanje o uticaju stresa na efikasnost, produktivnost i zdravlje;
- Informisanje o posljedicama dugotrajnog stresa i burnout sindromu;
- Praktične preporuke za jačanje otpornosti na stres.

U obuci su učestvovali predstavnici menadžmenta i službi ljudskih resursa mikro i malih preduzeća, a obuku je vodio profesor doktor Milanko Čabarkapa, profesor na katedri za psihologiju rada na Filozofskom fakultetu u Beogradu, autor više knjiga i radova u oblasti psihofiziologije, psihologije rada, saobraćajne, vojne i socijalne psihologije, kao i područja stresa na radu, menadžmenta i organizacionog ponašanja.

Obuka za jačanje kapaciteta mikro i malih preduzeća u oblasti zaštite i zdravlja na radu

U periodu od 2. do 4. jula 2020. godine u Petrovcu je organizovana obuka za jačanje kapaciteta mikro i malih preduzeća u oblasti zaštite i zdravlja na radu. Obuka se sastojala od teorijskog i praktičnog dijela u cilju jačanja kapaciteta polaznika u oblasti zaštite i zdravlja na radu, kako bi u praksi usvojili i primijenili mehanizme i procedure za sprovođenje propisa iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Uzevši u obzir trenutno stanje u Crnoj Gori kada je u pitanju zaštita i zdravlje na radu, prepoznata je urgentna potreba za sveobuhvatnijim obezbjeđivanjem i sprovođenjem zaštite i zdravlja na radu. Evidentno je da su pojedine vrste i tipovi privrednih subjekata ranjiviji – mikro i mala preduzeća, imaju manje resursa da uvedu i implementiraju kompleksne sisteme unapređenja zaštite i zdravlja na radu.

U obuci su učestvovali predstavnici menadžmenta mikro i malih preduzeća, koji će biti direktno uključeni u pripremu i razvijanje mehanizama i procedura za sprovođenje propisa iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, a obuku su vodili Vera Keljanović i Jovan Radenović, stručna lica za poslove zaštite i zdravlja na radu.

Priručnik

Jedan od ključnih rezultata projekta je i priručnik za koji smo sigurni da će doprinijeti širenju znanja i svijesti o postojanju problema povezanih sa mentalnim zdravljem i emocionalnom neusklađenošću kao rezultat specifičnosti određenih profesija. Priručnik će sve svoje čitaoce sprovesti kroz komponente stresa i sindroma izgaranja, njegovim uzrocima i posljedicama, preporukama za uspješnu prevenciju, ali i načinu nošenja sa stresom i sindromom izgaranja. Priručnik je namijenjen menadžerima preduzeća i predstavlja osnovu za razvijanje savjetodavnog programa za jačanje mentalnog zdravlja zaposlenih i poslodavaca u građevinskom sektoru u kojem je prepoznat najveći broj povreda na radu i izloženost opasnostima koji povećavaju rizik



od profesionalnih oboljenja izazvanih novim faktorima rizika. Ovim putem želimo da ostvarimo suštinski cilj, a to je da pomognemo zaposlenima i organizacijama u kojima rade da na zdrav način izađu iz problema izazvanog stresom i sindromom izgraranja, a i da prošire svoje novostečeno iskustvo kako bi ova tema i vođenje računa o mentalnom zdravlju prestala da bude tabu tema.

Projekat br. 10

Gradimo zdravo okruženje za građevinare

Donator

Ministarstva rada i socijalnog staranja Crne Gore

Zaštita i zdravlje na radu doprinose većem zadovoljstvu zaposlenih, većoj produktivnosti i većoj zainteresovanosti za ostvarivanje organizacionih ciljeva i interesa. Nizak nivo zaštite i zdravlja na radu utiče na: sniženje motivacije, smanjenje radnog učinka, povećanje fluktuacije, povećanje broja povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, povećanje stope bolovanja i povećanje stope invaliditeta. Umorni, demotivisani i nezadovoljni zaposleni nijesu produktivni, efikasni i kreativni pri radu, a iz toga proizilaze najveći gubici za poslodavca.

Poslodavac, koji je svjestan važnosti zaštite i zdravlja na radu, investira više od propisanog minimuma, pa se na taj način postiže odgovarajući nivo dugoročne zaštite i zdravlja na radu.

Opasnosti koje dovode do rizika po bezbjednost građevinskih radnika su poznate već neko vrijeme i u mnogim državama poslodavci i radnici sprovode kontrolne mjere kako bi smanjili rizik od povreda na radu.

Međutim, isto se ne može reći kad je u pitanju izloženost opasnostima koje povećavaju rizik od profesionalnih oboljenja. Ovo je možda posljedica nedostatka vidljivosti ovih opasnosti ili u pojedinim slučajevima, nedostatka znanja o opasnosti i rizicima povezanim sa njom.

Dobro psihosocijalno okruženje poboljšava dobre performanse i lični razvoj, kao i mentalno i fizičko blagostanje radnika, Evropski pakt za mentalno zdravlje i blagostanje prepoznaje promjenljive zahtjeve i sve veće pritiske na radnom mjestu te podstiče poslodavce na sprovođenje dodatnih, dobrovoljnih mjera za promovisanje mentalnog blagostanja čemu ADP-Zid i teži ovim projektnim prijedlogom.

Glavne opasnosti po zdravlje u građevinskom sektoru su: muskuloskeletni poremećaji: povrede leđa i drugih mišića i zglobova; dermatitis: crvenilo i upala kože povezani sa izlaganjem opasnim supstancama poput cementa i razređivača; respiratorna oboljenja prouzrokovana udisanjem opasnih supstanci, npr. respirabilnog kristalnog silicijum disoksida (RCS); gubitak sluha prouzrokovani bukom: gluvoća ili tinititis prouzrokovani izlaganjem visokim nivoima buke; vibracioni sindrom šake i ruke: bol i utrnulost prstiju i ruku prouzrokovani upotrebom vibracionih alatki; toplotni udar; izloženost visokim temperaturama, naročito tokom ljetnjih mjeseci u nekim regionima; stres izazvan prevelikom količinom posla i predugim radnim vremenom uvedenim kako bi se ispunili izuzetno kratki rokovi.

Projekat Gradimo zdravo okruženje za građevinare traje 12 mjeseci, a o njegovim rezultatima izvještavaćemo tokom naredne godine.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.





Projekat br. 11

SEVstrani mladi - Socio-emocionalne vještine

Donator

Ministarstva sporta i mladih Crne Gore

Projekat „SEVstrani mladi (Socio-emocionalne vještine)“ se realizuje u oblasti društvene brige o mladima, a doprinosi realizaciji prioriteta utvrđenih Zakonom o mladima i Strategijom za mlade 2017-2021.

Projekat se realizuje uz podršku Ministarstva sporta i mladih Crne Gore (sada Ministarstvo prosvjete, nauke, kultura i sporta).

Projekat SEVstrani mladi (Socio-emocionalne vještine) predstavlja set aktivnosti u trajanju od 12 mjeseci, kojima se želi pružiti podrška osnaživanju kapaciteta i razvijanju socio-emocionalnih vještina mladih koje su ključne za proces njihovog osamostaljivanja i prelazak u odraslo doba.

Zahtjevi i društvena očekivanja koja se postavljaju pred mlade ljude nisu uvijek u skladu sa onim što predstavljaju izvorne potrebe mladih ljudi. Mladi starosti od 15 do 23 godina su u životnom dobu, koje je u najmanju ruku, izazovno. S jedne strane škola, odabir karijere i fakulteta, prvi ljubavni problemi, ali onda i krizni period tranzicije u odraslo doba i odvajanje od roditelja, koje samo po sebi nosi niz pitanja i anksioznosti. Mladi ljudi često nemaju dovoljno otvorenu socijalnu i emocionalnu podršku u svojoj sredini, što je često posledica i dalje prilično konzervativnog načina vaspitavanja. Finansijski potpuno zavisni od svojih porodica, teško se odlučuju za odvajanje od njih.

Mladi, odnosno milenijalci i generacija Z, su polako postali nova radna snaga, i sa sobom su unijeli mnogo promjena u poslovnu kulturu i procese. Generacija milenijalaca je rođena u periodu od 1980. do 1994., dok generacija Z počinje od 1995. do 2010. godine, i iako u nekim izvorima možemo pronaći i preklapanje ovih generacija, ono što im je zajedničko jeste da su obje pripadnice digitalnog doba odnosno transformacije. Digitalizacija je pored svih pozitivnih efekata, imala i neke negativne uticaje na mlade i na njihovo ponašanje. Ono što je primjetno kod mladih jeste povlačenje u virtuelni svijet, sve veća introvertnost, opsjednutost tehnologijom, što vodi njihovoj pasivnosti i sve manjoj uključenosti u "stvarni" život u zajednici.

Da bismo podstakli mlade da proaktivno djeluju u svojoj sredini, uz istovremeno korišćenje svih benefita digitalizacije, da bismo im omogućili da svoje potencijale i talente usmjere na jačanje sopstvene konkurentnosti, ovim projektom želimo da radimo na razvoju socio-emocionalnih vještina mladih. Socijalno-emocionalne vještine uključuju znanje, stavove i vještine potrebne mladima da prepoznaju i kontrolišu svoje emocije i ponašanja; da uspostave i održe pozitivne odnose; da donose odgovorne odluke i rješavaju izazovne situacije; kao i da postavljaju, a zatim i ostvare pozitivne ciljeve. Socio-emocionalne vještine su povezane sa akademskim uspjehom, karijerom ali i životnim uspjehom, pa je stoga razvijanje, unapređivanje, ali i promocija ovih vještina kod mladih neophodna i poželjna.

ADP-Zidom kroz ovaj projekat teži da se fokusira na pitanje razvoja socio-emocionalnih vještina kod mladih kako bismo im pomogli da uspješno prođu kroz proces tranzicije u odraslo doba, da bolje upravljaju svojim slobodnim vremenom, da razviju svijest o sposobnosti da se osamostale i da sami traže posao uz znanje i vještine stečene kroz neformalno i formalno obrazovanje.



ZIDOM KROZ GLAVU OD 1996.

